

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy óra ... 15 Lei.

Hirdetések
 árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak pakájában.
 TELEFON-SZÁM: 28.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bolvardul Regela Ferdi
 sand L. (Jónas 121-24) 28
 TELEFON-SZÁM: 188.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, július 21.

Ellenzék nélkül.

Az erdélyi agrárreform tárgyalása.

BUCURESTI. A képviselőház folytatja az erdélyi agrárreform tárgyalását.

Az ellenzék teljesen távolmaradt az ülésekről. A törvényjavaslathoz felszólaltak az összes szász képviselők, akik állást foglaltak ellene, mert vagyonekobbzásnak tekintik. A felszólalók igazságtalannak mondják a törvényjavaslatot, mert az a vallási, egyházi és kulturális alapítványok birtokaival sem tesz kivételt. *Argetoianu* belügyminiszter indítványára a képviselőház kimondotta, hogy a sürgős törvényjavaslatok letárgyalása végett *naponta háromszor tart ülést.*

A szenátus ülésén az ellenzéki pártok megbízottai nyilatkozatot olvastak fel, amelyben kijelentették, hogy a kormány iránt bizalmatlanok és a legutóbbi események miatt *a további üléseken nem vesznek részt.* Ezután az ellenzék énekelve elhagyta az üléstermet. Végül *Pop C. István* a maga nevében szintén nyilatkozott és kijelentette, hogy *ő nem hagyja el az ülés termet.*

BUCURESTI. Vasárnap minisztertanács volt, amelyen az ellenzéki képviselők magatartásával szemben követendő eljárást tárgyalták. Az a vélemény alakult ki, hogy a történet ellenére is még meg van a lehetőség a békés együttműködés folytatására.

Uj értékhatár a járásbírósnál

(Könnyebbség a törvényszéken.)

BUCURESTI. Az igazságügy-miniszter törvényjavaslatot készített, amely a jelenleg érvényben lévő járásbírósnál értékhatárt ennek négyeszeresére emeli fel. Ez az értékhatár vonatkozik a felebezési, felülvizsgálati és általában a járásbírósnál eljárásban előforduló összes értékhatárokra. A törvényjavaslat legközelebb a parlament elé kerül. Ez a rendelkezés nagy megkönnyítést fog jelenteni a törvényszékek munkájában, a hol nagy munkatorlódás állott elő az által, hogy az összes 2500 lei értéket meghaladó ügyeket a járásbírósnál korábbi rendelet értelmében oda terjesztették fel. A törvényjavaslat szerint a járásbírósnál értékhatár 10 ezer lei lesz.

Ujabb fejlemények a Bohus-ügyben.

(Ismét büntügyi zárlatot kérnek Bohus báróék birtokára.)

Az aradi államrendőrség befejezte a nyomozást a Bohus testvérek birtokeladási ügyében és az aktaikat áttette a törvényszék vizsgálóbírójához. A lefolytatott nyomozás eredményeként 66 ujszentannai sváb parasztagazda dr. *Müller Vendel* ügyvéd útján *ismételten büntügyi zárlatot kért* báró Bohus Zsigmond és László világi birtokára. Annak idején megemlékezünk arról, hogy *Emenet József* és *Zimmermann Gáspár* kérték a vizsgálóbíró, hogy rendelje el a büntügyi zárlatot. A helyzet akkor az volt, hogy a törvényszék elutasította a kérést és Bohuséknak nagy reményük volt rá, hogy a többi 66 paraszttal ki tudnak egyezni. A parasztok azonban most már nem akarnak egyezkedni. A 66 sváb parasztagazdát ma különben az agrárreform bizottság elé idézték teljesen függetlenül a törvény-

széknél lévő üggyől. Az agrárreform bizottság ma délelőtt tárgyalta Bohus báróék Világoson lévő 1425 hold földjének kényszerbérbe adását. Ennek egy részét vásárolták meg az ujszentannaiak és azt be is vetették. Az agrárreformbizottság dr. *Barbura Sever* táblabíró elnöke alatt a következő ítéletet hozta. Bohus báróék összes földjét kényszerbérletbe adják, báró Bohus Zsigmondnak meg-hagynak kétszáz holdat, de Lászlónak, tekintve, hogy még nem rendelkezik gazdasági oklevéllel, nem hagynak meg semmit. Az ujszentannaiak által megvásárolt földet is a földnélküli szegény zsellérek között osztották ki és megítélték számukra az új bérlőktől holdanként száz lei kártérítést a szántásért és kétszázötvenet a vetőmagért.

Szabadon bocsájtják dr. Weil Károlyt.

(Kedvező fordulat a volt aradi rendőrkapitány ügyében.)

Dr. *Weil Károly* volt aradi rendőrkapitány ügye, amelynek legujabb stádiumát éppen a napokban ismertettük, budapesti tudósítónk távirati jelentése szerint most kedvező fordulatot vett. A távirati értesítés szerint dr. *Weil Károly* érdekében az aradi magyarság részéről néhány nap óta többen intervenáltak Budapesten és ennek már most rövid néhány napon belül mutatkoznia fog az eredménye. Ezenkívül dr. *Weil Károlyné* nagybátyja, *Hohenburger* hadbíró tábornok oly irányban tett hathatós lépéseket, hogy a *Weil* ügyet soronkívül tárgyalás alá veszik. Egy

részt a kihallgatások alatt a *Weil*-ra nézve kedvező tanuvallomások, másrészt az aradi magyarság részéről történt intervenció kedvező fordulatot adott az alaptalanul meg hurcolt volt aradi rendőrkapitány sorsának. Ma távirat érkezett Aradra, amelyben *Weil* felesége és Budapesten időző apósa *Winkler József* aradi szőlőbirtokos arról értesítik dr. *Weil* anyósát, hogy dr. *Weil Károly* ügyében a tegnapi nap folyamán kedvező fordulat állott be, amelynek eredményeképpen a közeli napokban várható dr. *Weil Károly* szabadonbocsájtása.

Az igazságügyminiszter a vagyonadó ellen.

(A román politika eseményei.)

BUCURESTI. Antonescu igazságügyminiszter a kamara által elfogadott vagyonadó ellen foglal állást. Kijelentette párthívei előtt, hogy a törvény nem éri el azt a célt, amelyet vele el akarnak érni.

BUCURESTI. Minthogy *Ferdinánd* király nem tartózkodik Bucurestiben, az ellenzék vezérei valószínűleg csak holnapután jelenhetnek meg kihallgatáson.

BUCURESTI. A parlament ülészakát nem július 30-ig, hanem csak 25-ig hosszabbítják meg. A kormány addig tető alá akarja juttatni az erdélyi agrárreformot.

BUCURESTI. A kamara elfogadta a közvetlen adókról szóló

törvényjavaslatot a szenátus által elfogadott módosításokkal.

Nincs helye elégtételadásnak.

(A magyar miniszterelnök és egy volt pap lovagias ügye.)

Az *Aradi Közlöny* budapesti távirat alapján megírta, hogy *Ruppert* Rezső nemzetgyűlési képviselő egy interpelláció során elmondotta, hogy egy százados tetteleg bántalmazta *Németh István* volt római katolikus lelkészt. Az interpelláció közben gróf *Bethlen* István miniszterelnök a következő közbeszólást tette:

— *Németh* sikkasztó, Ákos pedig lovott.

Ezért *Németh István* provokálta gróf *Bethlen* miniszterelnököt, akinek segédei kijelentették, hogy *Ruppert* interpellációjából kifolyólag *nincs helye az elégtételadásnak*, mert a miniszterelnök az inkriminált kijelentéseket az interpellációra adott válaszában hivatalos jelentések alapján tette meg. Kijelentették azt is, hogy *Németh*-nek több elintézetlen ügye van és különben is vizsgálat van ellene folyamatban.

Hazaárulás és hitbizomány.

(Elkobozzák Károlyi birtokait.)

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlésen Tomcsányi Pál igazságügyminiszter négy törvényjavaslatot terjesztett elő. Kettő a szerzői jog szabályozásáról, a harmadik pedig a főrendiház reformjáról szól. A negyedik törvényjavaslat kiegészíti a hazaárulók vagyoni felelősségéről szóló törvényt. Erről az utóbbi törvényjavaslatról az igazságügyminiszter kijelentette tudósítónk előtt, hogy az a hitbizományok elkobzásáról szóló hazaárulás esetén és elsősorban gróf *Károlyi Mihályra* fog vonatkozni.

A magyar kormány és a repatriálások.

(Központi repatriáló hivatal felállítására.)

A repatriálás kérdésében Budapesten a múlt napokban nagyfontosságú tárgyalások voltak *Starcea* ezredes, román meghatalmazott miniszter és *Bánffy Miklós* gróf magyar külügyminiszter között. A megbeszélések során *Bánffy Miklós* gróf azt a javaslatot tette a román kormánynak, hogy egyetlen nagy repatriáló hivatalt állítson fel Clujon (Kolozsváron), amely Erdély és Bánát repatriáltjainak ügyeit intézné. Ehhez a központi repatriáló hivatalhoz a magyar kormány egy delegátust nevezne ki s ez döntene afelett, hogy az illető repatriálthatja magát, vagy sem, illetve átengedik-e a határon? Ezáltal elejét lehet majd venni annak, hogy olyanok hagyják el repatriálás címén otthonukat, kiket a magyar állam a mostani megszorítások értelmében nem fogad be. A budapesti román meghatalmazott közölte ezt a javaslatot a bucarestii belügyminiszteriummal, amely most a cluji (kolozsvári) államtitkárságot szólította fel véleményezés végett. *Tanasescu* belügyi államtitkár álláspontja az, hogy ilyen központi repatriáló hivatal felállítása csak üdvös lehet s luksusnak tartja, hogy ennek keretében egy magyar kormánydelegátus adja meg Magyarországról az engedélyeket.

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page.

Ilyen irányban meg is tette előterjesztését a kormányhoz s valószínű, hogy igen rövid időn belül felléptetik a központi repatriálási irodát, amelyhez a magyar kormány egy megbízottat nevez ki, kinek feladata a repatriálások ügyeinek intézése volna. Valószínű, hogy ez a magyar kormánydelegátus az utelvelek láttaozására is meghatalmazást kapna.

Irodalom és művészet.

* **A szinkör heti műsora.** Csütörtök: Bizánc. Beregi Oszkár m. v. Péntek: Hamlet. Beregi Oszkár m. v. Szombat: Romeo és Julia. Beregi Oszkár bucsu-felléptével. Vasárnap d. u.: A kaméliás hölgy. Fáy Blanka felléptével. Este: Csárdáskirálynő.

* **Beregi Oszkár — Aranyember.** Tegnap este második fellépte alkalmával Beregi Oszkár egyik leghíresebb szerepét: az Aranyember Timár Mihályt játszotta egészen más felfogásban mint régen. Most Beregi komoly, férfias alakot vitt a színpadra, telve férfias erővel és akarattal. Beregi új felfogása elfogadhatóbbá, emberibbé teszi Jókai meselakiját. A szépszámu közönség egész este lelkesen ünnepelte a kiváló művészt. Az előadás a jobbak közé tartozott. Földes Mihály humorral ruházta fel Krisztián Tódor pompásan megrajzolt alakját. A kis Jakabffy Ilona (Noemi) poétikusan, kedvesen játszott. H. Harmath Józsa (Timea) kristálytisza dikciójával és egyszerűségével járult hozzá a sikerhez. Csige Böske a büszke Ataliát drámai erővel játszotta. Sokat mulatott a közönség Benkőné egészséges humorán és Ács Mihály pompás figuráján. Mészáros Béla újabb tanulmányait fejlődésének. Kisebbszerepében Várnay Jenő elsőrangot nyújtott. (Ky.)

* **Biró Lajos új regénye.** A bécsi Pegasus kiadásában jelent meg Biró Lajos új regénye: A bazini zsidók. Magyar ország összeomlása után 1529-ben játszódik a regény, egy városka zsidó lakosságának tragikusan izgalmas történetét meséli el, de ez csak keret egy egész zsidóproblema meglátására. Biró éles szemmel és páratlan írói képességgel foglalkozik e tárgygal, a jelenkor egyik legaktuálisabb kérdésével.

* **Bizánc Konstantin császárijában** lép ma fel Beregi Oszkár a nyári színpadon. Bereginak Konstantin császár egyik legkimagaslóbb szerepe s előreláthatólag tett ház fog taposni a magyar színművészet e kiváló reprezentánsának.

* **Hamlet címszerepét** játsza Beregi Oszkár pénteken este, míg szombaton a közönségnek engedve, vendéjátékát egy nappal megtoldva, Romeo és Juliában bucsuzik az illusztris vendégművész Arad város közönségétől. A szombat esti Romeo és Julia előadásának másik érdekessége lesz, hogy Julia szerepét a lársulat ujonnan szerződött tagja, Mágori Mici fogja játszani.

* **Gyöző Alfréd és Várnay Jenő** f. hó 25., 26., 29. és 30-iki bucsuelőadásokra a jegyek már válthatók, illetőleg előjegyezhetőek a téli színház pénztáránál.

* **Vasárnapi előadások** a szinkörben. Vasárnap délután mérsékelte helyárrakkal A kaméliás hölgy kerül színre, melynek címszerepét Fáy Blanka fogja először játszani. Vasárnap este a Csárdáskirálynő kerül színre, a címszerepben Horváth Micivel, aki hosszabb betegségéből felépült.

* **Az összes hirdetett előadások** jegyeit már árusítja a téli színház pénztára.

* **Uj műsor az Apollóban.** Vörös lámpa címen egy elragadóan bájos és nagyhatású drámát mutat be az Apolló csütörtökön, amelyben az armányon és gonoszságon végül is a becsületesség éri el megérdemelt jutalmát. Dullena Róbert odahagyva szülővároskáját, elindul a világba és szerelmes lesz egy nagyon kedves leánykára, Dorinára. Fanny, Dorina rokona irigyli szerencsését és mert rossz útra tért és minden eszköze meg volt hozzá, megöngatja Róbertet. Ez sikaszt is a szépséges nő kedvéért, amit állásával fizet meg. Ekkor viszszaér őszintébb szerelméhez, Dorinához. Ismét felküzd magát, de ekkor utjába kerül volt gazdája, akinél sikasztott és már-már feldulia boldogságát súlyos kérésével, amidőn Róbert állhatatos könyörgésére végre is enged volt gazdája és többé nem is zavarja boldogságát. A dráma főszerepében Tina Xenó mutat eddig ugyszólván ismeretlen, gyönyörű művészetét. A kitünő kép, amelynek kiállítására méltó a meséjéhez, csütörtök, péntek és szombaton marad az Apolló műsorán.

* **Éjjel és hajnal — az Urániában.** Egy a rendesenl messze nagyobb fényvel megalkotott filmtörténet került az Uránia műsorára Éjjel és hajnal címen. A dráma súlyos tragédiát ölel fel meséjében, a meghasonlott lélek pusztulását. Az emberi lélek ismeretlen erők hatása alatt a legkétségbeesettebb cselekedetekre kényszeríti az embert és ennek egyik megragadó példáját mutatja be ez a kép. Enrico miközben Tinát megmenti, megvakul. Ettől kezdve Tina hűségesen ápolja. Később Enrico kiváló művész, Tina pedig elsőrangú énekesnő lesz. Azonban ez a körülmény szétválasztja őket, mert Tinának kell a nagyvilág és elhagyja Enricót. Ez hegedűjével bejárva a világot, keresi elszökött kedvesét és mikor rátalál, Tina visszaemegy hozzája. De a Tina barátja, akitől Enricóhoz visszatért, ezt nem bírja el, öngyilkos lesz és a szerencsétlen meghasonlott Tina követi a halálba. A megragadó tragédiát, amelynek főszerepét Elhel Orff és P. M. nichelli alakítják a közönség előtt már ismeretes művésztükkel, csütörtök, péntek és szombaton mutatja be az Uránia.

A maximális ár kijelölés.

(Mizériák a gyümölcspiacon.)

A zöldség- és főzelékfélékben már enyhült a helyzet az aradi piacon. A városi kereszletnek köszönhetően már sikerült a kofákat arra kényszeríteni, hogy maximális áron áruljanak. Eleinte nehézségekkel küzdött a városi kertészlet, de ma már zöldséget, főzelékféléket, de különösen télire alkalmas vajbabot bármilyen mennyiségben lehet a kertészlet bodéjában kapni. A gyümölcspiacon azonban más a helyzet. A gyümölcsféléket különként maximálta a főpolgármester. De különként nem lehet kapni. Ha valaki egy kiló szilvát kér, amelynek egy leu a maximális ára, a kofa kijelenti, hogy egy leu egy staniclival együtt. Egy stanicli szilva azonban fél kilót sem nyom. Befőzni való kajszin-barackot a viláért sem adnak kiló számmra, csak kosárban, ennek ára pedig 40 lei. Ilyen kosárban alig van öt kiló kajszin-barack. És így van a többi gyümölcsrel is. A kofák, hogy kikerüljék a hatóság szigorát, kosárral a hátukon minden házbá

benéznek és kínálgatják a gyümölcsöket. A legszigorubb rendszabályokat kellene életbeléptetni és kötelezni a kofákat, hogy rendelet szerint súlyra és maximális áron árusítsák a gyümölcsöt.

Érvényesek a szóbeli szerződések.
Hatályon kívül helyezett rendelet.

Még a Károlyi kormány idejéből származik az a rendelet, amely szerint Erdélyben az ingatlanok adásvételére vonatkozó szóbeli szerződéseket érvényteleneknek nyilvánították. Ezt a rendeletet, amely a mai napig is érvényben volt és amely számos pernek volt előidézője, most 1918. október 15-től kezdődő joghatálylyal hatályon kívül helyezték. Kivételt alkotnak azonban azok az esetek, amelyekben a bíróságok jogerős ítélettel már kimondották a szerződés érvénytelenségét.

Czinele de Fer si Domeniile din Resita Societate Anonima.

Által kibocsájtott 100.000 részvény (likvidáció) aláírása alkalmából kiadott ideiglenes nyugták tulajdonosai értesítetnek, hogy az emlelt nyugták beváltását, amennyiben az összes részletek kijelzése igazolva van, az ideiglenes címletek átadása céljében az alább felsorolt pénzügyezeteknél már most eszközlik:

Banca Agricola, Bucuresti.
Banca Chrisovloni, Bucuresti.
Banca Comerciala Romana, Bucuresti.
Banca Generala a Tarii Romanesti, Bucuresti.
Banca Marmorosch, Blank & Cie, Bucuresti.
Banca Natiunei, Bucuresti.
Banca Taraneasca, Bucuresti.
Banca de Scont a Romaniei, Bucuresti.
Banca Creditul Technic, Bucuresti.
Banca Agrara, Cluj.
Banca Centrala pentru Ind. si comert S. pe Act. Cluj.
Intreprinderile Forestiere Romane S. A. Cluj.
„Albina” Institut de Credit si Economie, Sibiu.
Banca Timisoarei si Soc. Comunală pe Actiuni, Timisoara.
„Patria” Banca Comerciala Romana Timisoara.

Az 1920. évi osztalékot a részvényesek folyó évi június 30-án tartott rendes közgyűlése értelmében és pe az első, kibocsátású részvények után 100 Lei-t, a második kibocsátásuk 7.50 Lei-t, augusztus 1-től kezdődőleg a vonatkozó szelvények ellenében a következő bankok fizetik ki:

Banca Marmorosch, Blank & Co. Bucuresti.
Creditul Technic, Bucuresti.
Banca Agrara Cluj.
„Albina” Institut de Credit si Economie, Sibiu.
Banca Timisoarei si Soc. Com. pe Actiuni, Timisoara.
„Patria” Banca Comerciala Romana, Timisoara.

Az igazgató választmány.

Oszták gyermekek Aradon.

(Összeírják az aradi családokat.)

A CFR. aradi kerületi vasut-igazgatóságát táviratilag ma arról értesítették, hogy Ausztria újabb gyermekvonatot küld Romániába. A távirat szerint nyolcszáz gyermek jön nyaralás végett Erdélybe. Ez a vonat minden valószínűség szerint augusztus 15-én érkezik Aradra. Erdélyben a városi hatóságok össze fogják írni, hogy a családok milyen mértékben hajlandók ellátást és lakást adni a szegénysorsu oszták gyermekeknek. Ezeket az adatokat az aradi vasutigazgatóság közölni fogja az oszták kormánnyal és ennek alapján fogják majd szét osztani minden valószínűség szerint Aradon az ideérkezett oszták gyermekeket.

Éheznek Oroszország.

(Pusztít a kolera.)

BERLIN. A dán lapok moszkvai újságok nyomán borzalmas részleteket közölnek az oroszországi éhínségről. Oroszországban nagy a szárazság, aminek következtében a vetések tönkrementek és a kutak teljesen kiszáradtak. Tizenöt kormányzóság teljesen elpusztult. Az éhínség miatt husz milliónál több ember menekült Szibériába és Turkesztánba.

MOSZKVA. Pétervár környékén kolera dühög. Az emberek tizezrével menekülnek a veszélyezett területéről.

Örömnep Athénben.

(A görögök újabb sikerei.)

ATHEN. A görög vezérkar jelentti, hogy a görög csapatok 14 ezer foglyot ejtettek, közöttük egy hadosztály vezérkari főnökét is. A görögök nehéz ütegeket és gépfegyvereket zsákmányoltak.

ATHEN. A görög vezérkar jelentti: A görög csapatok Kutahia bevételénél tizezer foglyot ejtettek. A török kötelékek felbomlottak és menekülőben vannak. Athenban a győzelem híre nagy örömet keltett. Valamennyi templomban megkonduktak a harangok. A görög főváros lakossága oly extázisban volt, hogy az emberek az utcán csókoldoztak. A vezérkar a trónörökös-sel az élén bevonult Kutahiába. Konstantin király holnap utazik oda. Azt hiszik, hogy a görög vezérkar Kutahianál el akarja vágni a török hadsereget Angórától. A nemzetgyűlésen Gunarisz miniszterelnök közölte a győzelem híret, amely óriási lelkesedést keltett.

ANGORA. A Havas ügynökség jelentti: A legutóbb kiadott török hadijelentés szerint a görögök július 10-én kezdtek előnyomulni és a jénisir-hassin vonalig jutottak. Egy osztaguk Bejcse és Jenics helységeken át Agacisar irányában nyomul előre. A török repülőök a görög sereg hátában folytatják tevékenységüket és négy hidat felrobbantottak, köztük a 70 méter hosszú vajiti hidat.

Régi atrocitások.*(Megindult a vizsgálat.)*

Hirt adtunk arról, hogy a magyar nemzetgyűlésen Beniczky Odön szóváltette azokat a régi atrocitásokat, amelyek a Duna és a Tisza között történtek. A magyar parlamentben Beniczky Teleplései nagy feltűnést keltettek. Szemére vetették neki, hogy miért nem terjesztette elő adatait még akkor, amikor belügyminiszter volt. Azt is mondtotta gróf Bethlen István miniszterelnök, hogy ő elkérte Beniczkytól az adatokat, de Beniczky kijelentette, hogy nem hajlandó kiadni kezéből a politikai fegyvert. Az általános felzudulást gróf Bethlen azzal csillapította le, hogy a legszigorúbb vizsgálatot és a bűnösök megbüntetését helyezte kilátásba. Most arról számol be egy budapesti távirat, hogy a Beniczky által szóváltott régi atrocitások ügyében megindult az eljárás. A budapesti ügyészség megkereste Friedrich Istvánt, Beniczky Odönt és Mattyasovszky volt rendőrkapitányt, hogy terjesszék elő adataikat.

Egészséges Európát!*(Az új olasz miniszterelnök politikája.)*

RÓMA. Bonomi olasz miniszterelnök tegnap megtette a kamarában első nyilatkozatát külpolitikájáról. Mindenekelőtt lojalitást ígért az önként vállalt kötelezettségek teljesítésére. Olaszország a szövetségesekkel aló közreműködésben fog részt venni az egészségesebb Európa felépítésében. Az adriai politikára vonatkozólag Bonomi ama reményének adott kifejezést, hogy a fiumei kormány megalakulása után Olaszország és Jugoszlávia Fiume nagy problémáját kielégítően fogják megoldani. Beszült a fascisták kérdéséről is és békülékenységre szólította fel a pártokat.

BÉCS. Harding, az Egyesült Államok elnöke az ősszel Európába jön. Utjának célja az, hogy az új népszövetségi tervet az európai államokkal elfogadtassa s ezenkívül gazdaságilag legyengült utód államok viszonyait akarja tanulmányozni.

Pellagra**a magyar Alföldön.**

A budapesti „Népszava” írja: Nemrégiben tanyai kongresszust tartottak Kecskeméten és sok szép szó hangzott el ott az Alföld egészségügyi és kulturális szükségleteinek kielégítéséről. Komor számok és szomorú utalások is történtek az Alföld kulturális és egészségügyi viszonyaira. Most egy rettenetes erejű érv lépett föl az Alföldön: a pellagra amelllett az igazság mellett, hogy országokat nem lehet csak jelszavakkal kormányozni és nem lehet egy ország kormányzásának sere az alapja olyan politika, amely csak a kiváltságos osztálynak kedvez. A „Szarvasi Újság” ban olvassuk: Borzalmas betegség felépítéséről érkezik hír. Szeged vidékén pellagra-megbetegedés fordult elő, ami pedig Magyar-

országban a legnagyobb ritkaság volt. A pellagra jellemző tünetei: a nyakon bőrgyulladás jelentkezik, a gyomor és belek működésé-

ben zavar támad, a beteg járása ingadozó, elméje elborul s a betegség rendszerint halállal végződik.

Az aradi vaggongyár sok megrendelést kapott.*(Mennyi lesz az osztalék? — Az Astra Romana részvényei Bécsben.)*

Bécsi jelentés hírül hozza, hogy az aradi Weitzer- és Martagyárakból alakult Astra Romana nagyobb megrendeléseket kapott a román kormánytól és a külföldről. Azt is megemlíti a bécsi hír, hogy az Astra gyár ötven lei osztalékot fog fizetni és a bécsi tőzsdén a forgalomban levő Astra Romana részvények huszezer koronájával kerülnek piacra. Érdeklődésünkre illetékes helyen a következőket tudtuk meg:

— Az Astra Romana ma már ott tart, hogy a háború előtti munkateljesítményt teljesen elérte. A múlt év októberében nyolcszáz munkást foglalkoztatott a vaggongyár. A munkások száma a szükséghez képest fokozatosan növekedett úgy, hogy ma kétezer ember dolgozik a vaggongyárban. A vaggongyár havonta 8—10 megrongált mozdonyt, azonkívül 500 teherkocsit és 30—40 különféle, különösen négy tengelyes személykocsit javít. A gyár jelenleg kizárólag a román államnak dolgozik, de tárgyalásokat folytat Bulgáriával,

ahonnan nagyobb mennyiségű új teherkocsit szándékoznak rendelni. Az osztalék nagyságát jelenleg hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani. Az üzleti év június 30-án záródott le, de a könyvvezetőség a mérleget csak hónapok múlva készítheti el. Az október vagy november hónapban összeülő közgyűlés fogja megállapítani az osztalék nagyságát. A nagy valutadifferencia következtében az Astra Romana részvények 20.000 koronán állanak Bécsben. A gyártelepen rövid időn belül nagyobb építkezések kezdődnek meg. Az építkezések tervezetei már el is készültek. Így kibővítik a műhelyeket, és új műhelyeket is állítanak fel. Azon kívül a gyártelepen felépítik a központi igazgatóság irodahelyiségeit is. Az Astra Romana központi igazgatósága állandóan Aradon tartózkodik. A Bucurestiben felállított igazgatóságnak az a hivatása, hogy a CFR-nél, vagy az illetékes hatóságoknál a gyár érdekeit képviselje és a szükséges tárgyalásokat lefolytassa.

Anglia elzárta Indiát.

AMSTERDAM. Az angol kormány értesítette a hollandi tengerészeti miniszteriumot, hogy India kikötőit teljesen elzárta és senkit sem enged partra szállni. Ennek a szigorú intézkedésnek az az oka, hogy az indiai lázadás egyre nagyobb mérvet ölt. A lázadás szervezői összeköttetésbe léptek a pánizlam-mozgalom vezetőivel és közösen igyekeznek megdönteni az angolok ázsiai uralmát.

Még mindig lakás nélkül*(Érdeklődik a CFR. vezérigazgatósága.)*

A CFR. bucarestii vezérigazgatósága táviratilag kérdést intézett az aradi vasutigazgatóságnak, hogy az Aradra helyezett vasutasok el vannak-e látva lakással és ha a mai napig akad olyan vasutas, aki nem tudott lakáshoz jutni, úgy a vasutigazgatóságot felhatalmazza, hogy a legérélyesebb eszközökkel hasson oda, hogy az idehelyezett CFR. alkalmazottak lakáshoz jussanak. A felszólítás értelmében a vasutasok lakásainak rendezésével megbízott Polgár Jenő vasuti hivatalnok ma érintkezésbe lépett az aradi államrendőrséggel, hogy megtudja, vajjon az Aradról repatriált vasuti tisztviselők hány lakást hagytak üresen? A rendőrség olyan információt adott, hogy hozzávetőleges vélemény szerint ebben az évben Aradról 140 vasuti tisztviselő repatriált magát. Ezzel szemben megállapítást nyert, hogy a lakáshivatalt mintegy husz nagyobb lakást utalt csak ki az Aradra helyezett vasutasoknak, akiknek a legnagyobb része máig is lakás nélkül

van. Az aradi vasutigazgatóság most ilyen értelemben felir a CFR. bucarestii központjához.

300.000 pakli kártya.*(Érdekes csempészet a román-orosz határon.)*

BUCURESTI. Néhány nappal ezelőtt Jassiban hatalmas teherautók álltak meg egy ház előtt, amelybe nehéz ládákat cipeltek. Az egyik láda lezuhant és abból nagymennyiségű kártyacsomag hullt ki. Egy rendőr feljelentést tett a dologról és másnap detektívek jelentek meg a házban, amelynek lakója Georgiu Viktor milliomos magánzó. A detektívek megtalálták a házban a ládákat, azokat felbontották és valamennyiben vadonautuj, szabályosan csomagolt francia játékkártyákat találtak. A lakásban is rengeteg mennyiségű kártyát találtak. Négy ruhászekrény színültig volt telve kártyákkal, az éléskamrában pedig hordókból és egy hatalmas jég-szekrényben ezerszámra állottak a paklik. A milliomos a vallás során tanukkal igazolta, hogy lakásán semmiféle tiltott kártyajáték nem folyik. Elmondotta, hogy több városból ügynökök utján szedette össze a kártyákat, mert úgy spekulált, hogy a játékkártyák értéke a télre emelkedni fog. A paklikat a detektívek szemügyre veték és valamennyin orosz hatósági pecsétet fedeztek fel. Georgiu azzal mentegetődzött, hogy a kártyák nagyrészt Bészarábiából szerezte be. A teherautók egyik soffőrije azonban megvallotta, hogy a ládákat az orosz-román határról hozták Jassyba. A rendőrség megállapította ezek után, hogy a kártyákat Oroszországból csempészték be.

Georgiu ügynökei több millió rubelért vásároltak 300 ezer pakli új francia kártyát. Moszkvában egy pincértől például 20 ezer paklit vásároltak 20 millió rubelért, vagy is pakliját ezer rubelért, tehát nem egészen egy leuért. Mikor a 300 ezer paklit összevásárolták, a szovjetkormány megbízottjával szerződést kötöttek és a kormány akadálytalan kiszállítása végett 20 ezer leit fizettek. Szovjet-katonák és határmenti lakosok segítségével sikerült a szállítmányt kicsempészni Oroszországból. A jassii rendőrség a kártyatömeget elkobozta és Georgiu Vikort letartóztatta. Jellemző, hogy a becsempészett kártyarömegnek már a csomagonkénti 20 leies kártyaadója is 6 millió leit tesz ki.

Elítélték**Návayék gyilkosait.***(Halálra ítélte terrorista.)*

SZEGED. Az itteni törvényszék hónapokig tartó fő tárgyaláson vont felelősségre a makói halálvonat terroristáit, akik a proletárdiktatura idején több előkelő makói embert elhurcoltak tuszként s azokat Szentes és Fegyeháza között a vonaton meggyilkolták. Az ártatlanul kivégzett tiszok között volt Návay Lajos, a magyar képviselőház egykori elnöke és ennek fivére, Návay Iván csanádmegyei földbirtokos is. A lefolytatott bizonyítási eljárás során beigazolást nyert, hogy Návayék meggyilkolásának értelmi szerzője Engi Lajos Sándor terrorista volt, aki maga végezte ki a Návay-fivérekét. A szegedi törvényszék a terhelő adatok alapján Engi Lajos Sándort előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság büntetésében bűnösnek mondotta ki és tegnap halálbüntetésre ítélte. Az ítélet még kimondja, hogy abban az esetben, ha Engi Lajos Sándor kegyelmet kap életfogytiglani fegyházbüntetéssel, még külön tíz évi hivatalvesztéssel is sújtandó.

Nines megegyezés.*(Komplikációk az angol-ir kérdésben.)*

LONDON. Az angol-ir béketárgyalások holtpontra jutottak, Craig elutasította azt a kompromisszumot, amelyet de Valera, az ir köztársaság elnöke javasolt. Ezek után de Valera elutazott Londonból. Smuts tábornok Belfastba utazott, hogy tárgyaljon az iristéri kormánnyal. De Valera is hajlandó Ulsterba utazni tárgyalás végett. Fitzgerald, az ir delegáció egyik vezetője kijelentette, hogy az irek csak mint egyenrangú fél tárgyalnak.

Ujabb korona-emisszió Bécs.

Az osztrák-magyar bank az utolsó héten ismét 186 milliárd koronát bocsátott ki s így a 496 milliárd osztrák korona van forgalomban. A bankjegyinfláció még nagyobb lett volna, ha az utóbbi időben 415 milliárd korona értékű új állami kincstári jegyekből 199 milliárdot nem helyeztek volna letétbe a gim-bank javára.

HIREK.

— A buourestii új magyar követ. A magyar kormány nemrég nevezte ki romániai követét vasoneői gróf Zichy Iván személyében. Ma azt a távirati értesítést kaptuk a buourestii magyar külügyi képviselőtől, hogy az új magyar követ már megérkezett Bucourestba és hamarosan bemutatja megbíró levelét Ferdinánd királynak.

— Nemzetközi katonai bizottság Budapesten. Bécs. A nemzetközi katonai ellenőrzés bizottság, amely Bucary tábornok parancsnoksága alatt olasz, francia és angol tisztekből áll, a legközelebbi napokban Budapestre utazik.

— A walesi herceg Japánban. London. A walesi herceg Japánba készül, hogy visszatérjen a japán trónörökös látogatását.

— Pozsony a Duna-bizottság székhelye. Bécs. A Duna-bizottság elhatározta, hogy székhelyét két évre Pozsonyba állítja fel.

— Beromissza püspök állapota válságos. Sztmar (Sztmar) Beromissza Tibor püspök a sztmar (sztmar) egyházmegye agg főpásztora halálos beteg. A püspökön, aki hosszú ideig Felitfürdőben gyógykezelte magát, házi-orvosn operációt is hajtott végre, azonban nem sok sikert. A konzultáció eredményeként a kezelőorvosok kijelentették, hogy az egyházi állapota válságos és a legkomolyabb aggodalomra ad akot.

— Általános mozgósítás Albániában. Belgrad. Skulariból jelentik: Az alban mirditák felkelése miatt egész Albániában elrendelték az általános mozgósítást 18 évtől 41 évig. San Giovanniában löszert és hadianyagot raknak ki a ponton a tironai kormány részére.

— Kenyérkrisis Németországban. Berlin. A német szocialista szakszervezetek körében erős az izgalom a kenyér árának tervbevetett felemelése miatt. A szakszervezetek azt követelik, hogy a kormány szocialista miniszterei mondjanak le abban az esetben, ha a kormány hozzájárul a kenyér árának fel-emeléséhez.

— Hamisított sürgöny. Budapest. A Nemzeti Újság azt írta, hogy az a szombathelyi távirat, amelyet Beniczky Odón a nemzetgyűlésen bemutatott, a amely azt tartalmazza, hogy Károly ex-király látogatása alkalmával Friedrich István tartózkodásuk le, közönséges misztifikáció. Magasházy őrnagy, Horthy kormányzó szárnysegéde, aki nek a neve a sürgöny alá volt írva, kijelentette, hogy a táviratot nem ő küldötte.

— Fischer Elz végrendelete. Az aradi törvényszék elnöki osztálya annak közlését kéri, hogy a Fischer Elz végrendeletét megármadó kereset tartalmát nem az elnöki osztály adta ki közlés végzet. Amikor ezt konstatáljuk, megállapítjuk, hogy közleményünkben egyetlen szóval sem említettük, hogy a kereset tartalmát a törvényszéktől kaptuk. Minket dr. Székely Ferenc aradi ügyvéd, Fischer Elz rokonainak jogi képviselője informált.

A mármarosai csodarabbi Aradon,

— Látogatás Ovies G. Elzik szállásán. —

Az aradi rendőrprefektúrán egy törpe termetű öreg emberke jelent meg ma és azt a kérelmet terjesztette elő: engedjék meg neki néhány hétre a letélepedést Aradon, mert ő a híres mármarosai csodarabbi, aki jóslási tudományát be akarná mutatni a város hiszékeny közönségének. Hivatkozott tíz élő gyermekére, akik az ő keresetéből élnek. És hatott, az engedélyt megkapta. A csodarabbi a Str. Matei Corvin (Hunyadi-utca) 1. szám alatti sarokház első emeletén bérelt ki magának egy lakásrészt és ma délelőtt már hangos, zivajgó tömeg állott az ajtója előtt. Mindenki jóslatni akart: nevetős szemű, szurtos házfesterlányok, issadt haja, rosszul öltözött fiatalnőbetelek, sötétarcon töpörödött kis öregasszonyok. Beljebb még egy, városba való, itt a páciensek előkelő része tartózkodik, akik nem akarják magukat mindenki előtt mutatgatni: sühogó selyemruhás, nedvesajku utiaszonyok és villogószemű, ingatott bakikok... mind-mind türelmetlen várakozásban. Itt megismerkedtem a csodarabbi titkárjával, aki kérésre büszke arccal kezdett beszélni a csodarabbi életéről. Ovies G. Elziknek hívják a csodarabbit. Mármarosból való, ahol már békében is a hívők özöne kereste fel évenként jóslás végett: Bár egész Európát beutazták már, állandó vándorkörutazásokra csak mostanában szánta rá magát a rabbi, aki egy hónapig Aradon fog tartózkodni. Tíz gyermeke van, ezek is idejönnek a napokban. A hónap leteltével állomáshelyüket Gradea-marrera (Nagyváradra) teszik át. A titkár a vendégeknek egy bádög számot ad, ezzel mehetnek csak be a csodarabbihoz jelentkezés sorrendjében.

— A lapok közleményeivel igazolják, hogy milyen nagy ember az én főnököm — mondotta a titkár. Budapesti tartózkodásunk miatt például Fényes László és Adorján Andor annakidején hasábokat írtak a mármarosai csodarabbitól. Aradon pedig — mondotta azután boldog mosollyal — láthatja, hogy már az első napon milyen érdeklődést tudott kelteni.

Ezek után feszült várakozással nyitottam be a csodarabbihoz, illetve fogadtam, méltóságteles arckifejezéssel mutatott egy székre: foglalják helyet. Közöttünk egy asztalka állott, rajta elszórva kopottralapozott, széles könyvek. Minden előítélet nélkül mondhatom, hogy az ülő pözba helyezett és félméternél nem sokkal nagyobb emberke, a titkos félhomály a szobában és az az energikus gesztus, amellyel az öreg a kezem után nyult, hogy jósoljon belőle: majdnem komoly be nyomást tett rám. Könyvet adott a kezembe és bugó, halk hangon szólt:

— Keresse ki a keresztnévét. Megtettem. Kívánságára a név melletti számot is megjegyeztem. Azután másik könyvet adott a kezembe, keressém itt meg neki az illető számot. Megnézte, majd körülbelül tízezer könyvet vett elő, titkos, halk varázsigeiket suttogott belőlük — közben, ha jól emlíkszem, elhatárolást nem tűrő parancsára a keresztnévemet is megmondottam, majd felemelt fejvel biztosan mondta:

— Önt Imrének hívják. Ezután alaposan megnézte arcomat, homlokomat, kezemet, a körmeimet és kifogástalan pontossággal állapította meg, hogy mikor voltak körmeim utoljára kimanikúrozva. Közben teljesen megeléjtezett rólam, távoli idegen nyelveken kezdett beszélni valamit és csak miután figyelmeztettem arra, hogy én magyarul is értek, tért ismét magához:

— Önre nagy szerencse vár, mondotta, de feltétlenül a mostani pályáján kell maradni. (Könnyű volt ezt kitalálni, hiszen a titkárnak, aki bejelentett, megmondtam hogy újságíró vagyok). Később még jobban belejött a jóslásba, mindent nagyszerűen elmondott rólam.

— Ha gazdag nőt vesz el feleségül nagy szerencse vár önre. Ha vigyáz magára soha nem lesz beteg és ha mérsékelten fog inni, akkor soha sem lesz részeg. Egészen el voltam kápráztatva ragyogó tehetségétől. Szent atyám, feleltem azon a behízogó, lágy hangon, a mely a csodarabbit annyira jellemzi, az elmúlt életemből szeretnék valamit hallani. Mire ő alapos részletekkel szolgált életemből, adatokat sorolt fel, titkos hatalma azonban ekkor már annyira kábulatba kergetett, hogy csak elszort, rap-szodikus szavakra emlékszem. Magány... szomorú koplalás... fekete fiatalember... armány... habbal... cukor nélkül...

A nekem szánt öt perc letelt, a titkár alázatos arccal jelentette:

— A következő vendég bebo-csajtatását kéri.

A csodarabbi élénken intett: a jóslásnak vége. Boldogan mentem ki: hiszen a jóslat egy szebb jövő reményét helyezte kilátásba. Kint várt rám egy riportter kollegám, a ki előttem járt bent a csodarabbinál. Kölcsönösen elmondottuk egymásnak, hogy mit jóslt bent az öreg. Azt hiszem egy betűnyi különbség nem volt a kettő között.

(S. I.)

— Csak engedéllyel. Az aradi kerületi vasutizgatóság ma rendeletet kapott a CFR bucuresti vezérizgatóságától, amely szerint kereskedelmi és ipari termékeket, még ha egészen bizonyos, hogy azokat az ország területén nem lehet beszerezni, csak ugy szabad Románia területére behozni, ha ehhez az ipari és kereskedelemügyi miniszterium engedélyt ad.

— A valutaspekuláció ellen Sofia. A bolgár kormány meg akarja akadályozni a valutaspekulációt és szükség esetén még arra is elhatározza magát, hogy a tözsedét bezárja. Elhatározta azt is a kormány, hogy a vagyonadóról szóló törvénytervezetet csak akkor terjeszti a parlament elé, ha a jelenlegi belföldi kölcsön eredménye ismeretes lesz. A bolgár pénzügyminiszter rövidesen Svájcba, Franciaországba és Belgiumba utazik, hogy külföldi kölcsön ügyében az ottani pénzügyi körökkel tárgyaljon.

— A rózsahegy papirgyár beszüntette üzemét. Prága. A rózsahegy papirgyár beszüntette üzemét és a kollektív szerződés értelmében a munkások 30 százalékát elbocsátja.

— Dohányt lopnak a vasútról. Az aradi vasutizgatóság megállapította, hogy a dohányszállítmányokat buzámabb ide óta állandóan meglopják. Az izgatóság határozata szerint a hiányokért a felügyelettel megbízott személyzet anyagilag felelős. Ezt az intézkedést az tette szükségessé, hogy a vezérizgatóság rendelete szerint a vasut mindíg felel a szállítmányokon történő lopásokért.

— Féláru vasúti jegy az Acseven. Az aradi vasutizgatóság ma arról értesült, hogy az állam hivatalnokok a jövőben az Acsev. vonalam ötven százalékos menetdíjkedvezményben részesülnek. Az Acsev. vonalain eddig a személyzeti jegyekkel teljes díjkedvezményvel utazhattak az állami tisztviselők. A mai naptól kezdve ugyancsak ötven százalékos menetdíjkedvezményt élvezhetnek a CFR alkalmazottak családtagjai és a nyugdíjas vasutasok is.

— Kolerá Laibachban, Laibach. A külvárosban koleragyanus megbetegedések történtek. A hatóságok a legmészebbmódú intézkedéseket tették a járvány megakadályozására.

— A cseh banktisztviselők sztrájkja Prága. A cseh kormány követelő akciója a banktisztviselők sztrájkja ügyében csődöt mondott. A pénzügyminiszter képviselői távol maradtak az értekezletről. Azt hiszik, hogy a sztrájk még ezen a héten véget ér, de aligha a tisztviselők győzelmével.

— Köszönet. Nehai Lepa Miklós tanár családja ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik mélyszéges bánáskömban résztvettek. Az elhunytban Lepa Dóra énekeművész atyját gyászolja.

— A repatriáltak részére beérkezett adományok: Sohlmann Mártonné 4 nagy kenyér, Striffler tanárné 3 kg. liszt, 2 kg. lekvár, 1 l. pélinka, N. N. 3 kg. kenyér, sonka és bab, öz. Czapl Vilmosné 2 l. zsír, 3 kg. szappan, bab, Fritz Józsefné 3 kg. liszt, 1 és fél kg. bab, Farkas Péterné 4 kg. liszt, Tótyer Péterné 10 kg. liszt, 6 kg. szappan, zöldbab, Pinter Mihályné 3 kg. kenyér, 1 kg. szalonna, Katkó Istvánné 5 kg. liszt, N. N. 20 kg. bab, szalonna, 3 kalács, 20 kg. kenyér, 20 üveg paradicsom, 10 kg. liszt, dr. Keresztes Gyula 6 kg. kenyér, 1 kg. szalonna, öz. Kárász Dezsőné 6 kg. kenyér, öz. Dengl Lajosné 4 kg. liszt, 3 kg. zöldbab, N. N. 3 kg. liszt, 1 tök és 3 kg. zöldbab, N. N. fél kg. szalonna, 4 kg. kenyér, Schwart Mátjáné 5 lei, öz. Prokopetz Vendelné 5 kg. kenyér, bab. Midőn ezekért hálás köszönetet mond, a nyomor enyhítésére a jó szívektől újabb adományokat kér a Növendelmi Hivatal. (Nyitva 3-6-ig Perényi a. 20. sz.)

— Németországból kiltított volt orosz hadügyminiszter, Berlin. Szuchomlinov volt orosz hadügyminiszternek, aki Drezdában tartózkodik, az ottani rendőr hatóság 24 órai határidőt adott, hogy Drezdából eltávozzék. A kiutasításnak az az oka, hogy Szuchomlinov monarchista-propagandában vett részt.

— Franciaország lakossága fogy. Zürich. A Journal Officie hivatalosan jelenté: A franciaországi népszámlálás eredménye Elzasz-Lotharingia és a gyarmatok nélkül a következő: Franciaországnak jelenleg 36,084,206 lakosa van az 1911-i 38,468,813 lakossal szemben. A népesség apadása tehát 2,384,607 lelket tesz ki.

— Szerbia megiltja az amerikai kvándorlást, Belgrád. A szerb belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben megiltja, hogy Amerikába szóló utleveleket adjanak ki.

— Csehország visszakövetelt műkincseit, Bécs. A cseh kormány június 12-én történetudósok és műtörténészek emlékiratát küldte Párisba, amely a Csehországból elvitt műkincsek részletes jegyzékét tartalmazza. Csehország e műkincsek visszaadását a saint-germaini békeszerződés értelmében az osztrák kormánytól mindenesetre követelni fogja.

— Tíz korona Bécsben a villamos utazás. Bécs. Augusztus hónapban az összes városi üzemekben béremelés lép életbe. A villamos vasutak vitedíja tíz korona lesz.

— Pasics nem beteg. Bécs. A Narodny Listy belgrádi értesülése szerint azok a hírek, amelyek Pasics szerb miniszterelnök súlyos betegségéről szólnak, teljesen valótlanok. A szerb miniszterelnök holnap Karlsbadba utazik.

— Nevet kapnak a magyarországi középiskolák. Budapest. A jövő tanévben a középiskolákat a magyar nemzet nagyjairól nevezik el. Az elnevezések már meg is kezdődtek. A tisztviselőtelepi gimnáziumot Széchényi István, a III. kerületi főgimnáziumot honalapító Árpád, az I. kerületi állami főgimnáziumot pedig Werbőczy István nevével nevezték el.

— A parkünnepély szépségversenye. A vasárnapi parkünnepély szépségversenyének eredményét most publikálja az ünnepély rendezőse. A szépségverseny eredménye a következő: dr. Karlos Gézáné 122, Kiss Gézáné 36, Vadász Böske 6, Kossuth Dudi 4, Pollák Baba 4 szavazat. Ezenkívül szavazatot kaptak még: Münz Magda, Hermann Erika, Braun Ella, Kiss Lajosné, Vajda Zsigmondné, dr. Török Ferencné, László Dezsőné, Weiszberger Irén, Elekes Ella, Szűcs Mimike, Szende Anna. Itt említjük meg, hogy a cigánysátorban árusító hölgyek névsorából tévedésből kimaradt Bauer Gyuláné urnó neve, aki szintén tevékenykedett.

— Átutalásokat Magyarországra és Ausztriába stb. a legelőnyösebben eszközöl Lloyd Bank Arad, Minorita templommal szemben.

— Fürdővendégek pénz nélkül. Prága. A csehországi banktisztviselők sztrájkja miatt a karlsbadi és marienbadi fürdővendégek súlyos pénzügyi zavarokkal küzdenek. A külföldi fürdővendégek ugyanis csak kevés készpénzt hozhattak magukkal, az utalványokat és átutalásokat azonban a bankokba sztrájk miatt nem tudják kifizetni. Most a fürdőhelyek polgársága pénzt adott össze, hogy az ottani bankok a fürdővendégeket kielégíthessék.

— Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortúlay-palota.) Régiségek, szőnyegek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cserélése és bizományi árusítása.

— Mindennemű porcellánt, ezüstöt, szőnyeget és lakásberendezést vesz és elad Salon Artistique Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. sz.

Legjobb itthon.

(Egy fürdővel Herculesfürdő.)

Gorodinszky Sasa zongoraművész impresszáriójával együtt végigjárja az összes erdélyi fürdőhelyeket. Legutóbb Mehádiáról kaptnak levelet Gorodinszkyétől. A levelet szöszertint itt adjuk:

— Tegnap érkezünk ide... Csakhamar azt tapasztaltuk, hogy az összes kóklerek és sarlatánok elrontották Herculesfürdő jó hírét és a fürdőigazgató, aki meglehetősen goromba ember, arra a bejelentésünkre, hogy komoly művészi színvonalon álló koncertet akarunk rendezni, tehát a szokásos feltételek mellett adja át egy estére a termet, azt felelte, hogy a közönségnek ugyanis nagyon sokba kerül Herculesfürdő és így nem engedheti, hogy a vendégeket még ilyesmivel is terheljék. Szegény közönség, amelynek alig van néhány elkölteni való 10.000 leije, megérdemli, hogy megóvják az igazi műélvezettől. Hiszen tény az, hogy a tehénnek nem való szmoking, de istenem, hiszen Herculesen nemcsak tehének vannak, hanem esetleg olyan emberek is, akik szívesebben fizetnek egy Gorodinszky-estéért 20 leit, mint egy csésze kávéért 4-et. Megérkezünk. Kocsitért fizettünk 40, mondd: negyven leit. Végigjártunk minden szállodát. Nagy meglepetéssel láttuk, hogy egy szállodában a lakók névsoránál sok üres hely van, tehát szobák vannak. Azonban tudja az isten, miért egyik helyen sem mondták azt, hogy nem lehet lakást kapni, hanem mind a három nyelven azt adták tudomásunkra, hogy nincs szoba. Lehet, hogy a névjegyek befelé voltak fordítva. Végre bementünk a faluba, hol bizonyos Anna nevű asszony napi 50 leiert rendelkezésünkre bocsájtott egy szobát, de csak azzal a feltétellel, ha három hónapra vesszük ki. Közben Gorodinszkynek a szemébe ment egy kis szénpor, ami irritálta a szemhártyáját. Bementünk egy gyógyszertárba, hogy szemetet spriceljünk bele. Nem lehet csak orvosi rendelésre. Az orvos megnézte Gorodinszky balfület és kijelentette, hogy szemkatarusa van. Irt egy receptet, zsebrevágott negyven leit és elköszönt. A receptet nem csináltattuk meg, hanem 120 leiert elmentünk a 11 kilométerre levő Mehádiára és mire megérkezünk, nem volt a szemének semmi baja, magától meggyógyult. Husz lei kiadásról még nem számoltunk el. Ahogy Herculesre értünk, kifizettük a kocsist. Azontul minden szállodánál, csak öt lei lefizetése után hajtott tovább.

Eddig szól Gorodinszkyék levele. Mi pedig csak azt fűzzük hozzá, hogy szívesebben nyaralunk ilyen körülmények között Aradon, mint valamelyik fürdőhelyen, — mondjuk találmra — Herculesfürdőn.

LEGUJABB.

Keresik a szerb régens merénylőt. BELGRÁD. A rendőrség erélyesen nyomoz a Sándor szerb régens-herceg ellen elkövetett merénylet megszökött tettesei után. A rendőrség eddigi nyomozása hamis utra vezetett. A belügyminiszterium, hogy a merénylők kézrekerítését előmozdítsa, a kiltított jutalmat huszezer dinárra emelte fel.

A magyar béke életbe lép.

BUDAPEST. A trianoni békeszerződés katonai, hadihajózási és léghajózási rendelkezéseit szövetségi bizottságok ellenőrzése mellett kell végrehajtani. Az ellenőrző bizottságok központi hivatalai Budapesten lesznek. A békeszerződés 133. cikke értelmében a bizottságok a magyar kormánytól közölni fogják a kormányuk részéről felmerült kívánságokat. A békeszerződés 135. cikke értelmében a kormánytól fogják a szükséges felvilágosításokat kérni. A bizottsági tagok működésüket magyar összekötő tisztek kíséretében végzik. A kormány minden igyekezete odafrányul, hogy a szövetségi ellenőrző bizottság, amelynek feladatát a békeszerződés 113—139. cikkei írják körül, működését a lehető legrövidebb idő alatt befejezhessék.

Az utolsó pillanat.

BUDAPEST. A tárgyalások Ausztria és Magyarország között állandó jegyzék váltás formájában állandóan folyamatban vannak. A magyar kormány részéről a legmesszebbmenő engedékenység nyilatkozik meg a tárgyalások során. A magyar kormány sokat engedett álláspontjából s most már csak Ausztrián mulik, hogy annak belátására ébredjen, hogy itt van az utolsó pillanat, amikor még elkerülheti, hogy a barátságos viszony felboruljon. A baranyai területek átadására vonatkozólag igen megfontolandó az a hír, mintha a kérdés összefüggésben lenne a nyugatmagyarországi területek átadásával.

Leszerelés.

Japán a népszövetség revíziójáért.

WASHINGTON. Hughes külügyi államtitkár és Shidenhavi japán követ nem hivatalos tárgyalást folytatnak a leszerelési konferenciáról. Ha a tárgyalások sikerrel járnak, azok befejezésétől a konferencia ügyének jelentős előbb rehaladását remélik.

LONDON. A japán kormányának az a nézete, hogy a népszövetségi szerződés néhány pontja az események alakulása következtében már elavultnak tekinthető. Ehhez járul az, hogy néhány pont nincs összhangban a népszövetség tendenciájával. A japán kormány szándéka az, hogy a népszövetségi szerződés teljes revíziójára vonatkozó indítvánnyal álljon elő.

BERLIN. A washingtoni konferencián, amelyet Harding, az Egyesült Államok elnöke hív össze, a francia kormányt Briand francia miniszterelnök, Angolországot pedig Lloyd George angol miniszterelnök képviseli. Valószínű, hogy az értekezlet november első napjaiban kezdődik.

LONDON. Washingtoni távirat szerint Japán is elfogadta a meghívást a leszerelési konferenciára. Valószínű, hogy Harding elnök Hughesre bizza az Egyesült Államok képviselőjét. Lodge szenátor

véleménye szerint csak a tengeri haderők leszereléséről fognak tárgyalni a konferencián.

Alku a magyar telefonra.
(Egy amerikai milliárdos terve.)

BÉCS. Érdekes vállalkozási kísérlet történt Budapesten, amely méreteiben és körülményeiben teljesen magán viseli az amerikai jelleget. A történetnek főszereplője egy amerikai milliárdos, aki saját yachtján átkelt az Oceánon hogy egy nagyszabású üzletet kössön. Közben elvetődött Magyarországra is. Érintkezésbe lépett üzleti és kereskedői körökkel és javaslatot kért arra, hogy milyen jövedelmező üzletet köthetne. Erre valaki azt ajánlotta, hogy béreje ki Budapest telefonhálózatát. Megjelent a posta vezérigazgatóságánál, ahol megkezdtek a tárgyalásokat. Az amerikai azt az ajánlatot tette, hogy hajlandó egy új telefonközpontot a legrövidebb idő alatt felépíteni és a legújabb műszerekkel felszerelni, tíz év múlva pedig az egész berendezést ellenszolgáltatás nélkül átadni az államnak, ezzel szemben csak azt kérte, hogy tíz évig semmi hasznobért ne kelljen fizetnie. Természetesen az ajánlat a vezérigazgatóságot meglepetésszerűen érte és végül több napi tárgyalás után elhatározta, hogy visszautasítja azt.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Július 20. Zürichi nyitás: Budapest 195, Berlin 795, New-York 606, Milano 2765, Zágráb 380, Prága 790, Bécs 82, osztrák lebelgyezett korona 81, Bucuresti 835, Varsó 38.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 995, dollár 315, francia frank 2450, márka 415, lira 1410, osztrák korona 38, rubel 39 leu 430, szokol 420, dinár 770, lengyel márka 16 és fél.

Aradmegyében megkezdődött a talpfarekvirálás.

(Nem történt kellő telajánlás. — Zavarok a tizetésnél.)

CFR. vezérigazgatósága nemrég elrendelte, hogy a fatermelők a talpfarekvirálás ötven százalékát bocsássák az üzletvezetőségek rendelkezésére. Most arról értesülünk, hogy a felajánlás oly kis mértékben történt, hogy a CFR. vezérigazgatósága a rekvirálás megkezdésére jogosította fel az üzletvezetőségeket. Aradmegyében már meg is kezdődött a rekvirálás, vasuti és katonai bizottságok járnak be a fatermelők telepeit és a készletek ötven százalékát, sőt helyenként nagyobb részét is lefoglalják. A CFR.-nek ezt az intézkedését az provokálta, hogy a termelők vonakodtak a felajánlást felhívásnak eleget tenni. A vasut ugyanis rendszerint nagy késedelemmel és nagyon leszorított árral fizeti ki talpfartartozásait. Oka a tartozkodásnak az is, hogy a felajánlás ellenszolgáltatásul biztosított talpfakiviteli jogot a magas vámtételek miatt nem lehet igénybe venni. A fatermelők szerint a talpfakiviteli jog csak kétféle elintézésre lehetséges és pedig le kell szállítani a vámtételeket és a CFR. azonnal tizesse ki az eladott anyagot.

Fekete strand-cipő és fürdő-tricó Bársonynál

Piața Avram Iancu
(Szabadság-ter) 17.

Arad megye a mintavásáron

A belügyminiszterium táviratilag értesítette az arad megyei prefekturát, hogy a bucarestől kereskedelmi és ipari mintavásár szeptember 1-től október 2-ig lesz nyitva. A mintavásáron az összes megyék képviseltetni fogják magukat beküldött kereskedelmi és ipari termékekkel. A belügyminiszterium utasítására a megyék első sorban a házi ipari termékeket küldik a kiállításra. A távirat beszámol arról is, hogy a kiállításon egy-egy megyének külön csarnoka lesz, amelynek kapuját, díszítését, berendezését és a falait az illető vidék népszokása szerint fogják mintázni. Az arad megyei főszolgabírók tanácskozása, amely az elmúlt héten folyt le az arad megyei prefekturán, a megyének tulajdonképpen a bucarestii és nem a clujii (kolozsvári) árumintavásáron való részvételre vonatkozik.

Hadikölosönkötvényekről szóló nyugták és háboru előtti bélyegzett kötvények kiadása.

Az aradi állampénztár földszint 16. számú szobájában a hadikölosönkötvények átvételéről szóló nyugták — a háboru előtti bélyegzett kötvények és az ezekre vonatkozó bejelentések a következő sorrendben adatnak ki: f. hó 20-án: akiknek neve, vagy amely község vagy körjegyzőségnek a neve A. B. C. betűvel kezdődik. 21-én D. E. F. 22-én G. H. I. 23-án K. L. M. 25-án N. O. 26-án P. R. 27-én S. 28-án T. U. 29-én V. Z. 30-án az elmaradtak. D. e. 8—2 óra között a községek és körjegyzőségek — d. a. 4—7 óra között az aradi lakosok kapják ki. Vidékiek személyesen nem vehetik át. Az aradiak személyazonosságuk igazolása és az érték — kötvény minőségének bemondása mellett.

= Németország megint fizetett Páris. Németország a jóvátételi bizottságnál 31 millió aranyárka összegű európai valutában új fizetést teljesített. Németország a mai napig az általa kiállított váltó amortizálására 275,860,690 aranyárkát fizetett.

= Hetvenhárom millés eső. Prága Teheche Slovaque Commercial Coporation America, amelynek főintézője Prágában van, 73 millió cseh-korona passzívával esőbejutott.

ÚJ KÖNYVEK.

Megjelent az első magyar Beethoven életrajz. A Zenei Pantheon második kötetül érdekes és vonzóan írott monográfia jelent meg a zene leghatalmasabb titánjáról Beethovenről, Papp Viktor az ismeri zenekritikusnak tollából. A magyar zeneértők és zenekedvelők közönséget nagy hállára kötelezi le Papp Viktor ezzel a szép könyvvel, amelynek részére a Pantheon Irodalmi Intézet R. T. megfelelő külső formáról és Beetho-

ven sikerült hasonmásával is ékes művészi képről gondoskodott. Ára füzve 54, kötve 72 korona.

Nagy József: A filozófia története. A filozófiai disciplinák iránt egyre jobban növekedő érdeklődésnek becses tápláléka lesz Nagy József filozófiai története, amely a Pantheon Ismerettárának legújabb, több, mint husz ives köteté lelept meg. A könyv ára 120 korona.

Hillséné-Válkay Erzsébet: Vihamadár legendája. Új irót bocsát utjára a Pantheon: Hillséné-Válkai Erzsébetet. Könyvét bizvást ajánljuk a közönségnek, melynek kedves olvasmányt nyújt. A könyv elé Kozma Andor írt melegen méltányló bevezető sorokat.

Tangl Károly: Bevezetés a fizikába. Tangl Károly a budapesti műegyetem jeles fizikusa, alapvető munkával ajándékozta meg tudományos irodalmunkat, aki az alkalmazott fizika jelentőségével és a fizikai kutatás módszerével, fejlődésével legmodernebb irányával és legújabb térhódításaival tisztába akar lenni, annak Tangl Károly könyve megbecsülhetetlen szolgálatot fog tenni. A nagyarányú könyv a Pantheon Ismerettárában jelent meg és füzve 100, kötve 120 koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

Hillebrand-Bella: Az őskor embere és kultúrája. Különös figyelmet követelhet a maga számára az a csaknem husz ives kötet, amely Hillebrand Jenő és Bella Lajos két elsőrendű és a maguk szakában uttörő kutató tollából került ki. Az őskor embere és kultúrája című könyv szerzői Lenhossek Mihálynak, a mű előszava világhírű írójának tanúságtétele szerint leghivatottabbak arra, hogy a magyar művelt közönséget a prehistoria izgalmas, rejtelmes világába bevezessék.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számíljuk.
Mindén szó hirdetési ára 75 bani.
Vastagabb betűkkel 1 fel 50 bani.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szögig 7 lei 50 bani.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„EIHAGYOTTAN”. Csütörtökön jelzett helyen és időben „Ismeretlen” ott lesz. 2849

Alkalmazás.

BANKTISZTVISELŐT keresünk, mérlegképes, lehetőleg német román nyelvtudással. Ajánlatokat Kelet hírlapirodában. 10959

BOLTI SZOLGÁNAK ajánkozik megbízható ügyes fiatal ember. Cim a kiadóhivatalban. 2843

IRODAL, vagy bizalmi állást keres román, magyar és német nyelvet beszélő nyugalmazott jegyző, ki megbízásokat gyorsan elvégez. Cim Klein hírlapirodában. 10496

NÉMET NEVELŐNŐ ajánkozik nagyobb gyermekek mellé, vidékre is. Cim Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11005

Lakás.

BUTOROZOTT SZOBÁT sürgősen keresek alkalmi használatra. Ajánlatokat „Vidéki” jeligére a kiadóhivatalba kérek. 2844

EGY TELJESEN diskrét butorozott szobát keresek. Ajánlatokat „Pista” jeligére a kiadóba küldendők. 2837

Vétel és eladás.

MÉHKAPTÁR 9 darab országos méretű, új méhkasok, olcsón eladó, Molnár kereskedés zárdómentő mellett. 2845

VESZEK használt jobb butorokat, Schächter, Piața Plevnei (Árpád-ter) 5. 2842

SZEKRÉNYEK, ágyak, kredenc, asztal, könyvszekrény, íróasztal, consoltükör, pamlag 3 fouteuillet, Pallas-lexicon eladók Fischer, Strada Chendi ((Kölcsény-utca) 10. 2847

TEKERCS CSOMAGOLÓPAPÍR, vékony, kapható Kneszer könyvkereskedésében Dobó-u. 10671

HARMINCKILENC DARAB szilvacefre kád 580 hl űrtartalommal eladó. Baumann Lajos hordókereskedő Strada Iosif Vulcan (Kazinczy-utca) 11. 2825

Ingatlan.

ZSIGMONDHÁZAN 30. számú két ház nagy kerttel, színekkel és istállókkal elfoglalható lakással eladó, a község ház szomszédságában, üzletnek is alkalmas. 2846

Különléle.

EZERJÓFU gyomoreltér, páratlan hatású szer gyomor és bél bántalmak, étvágytalanság, hányinger, felúvotás, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy-szertár Aradon. 10831

HÁJFONATOK, hajkrepp gyári raktára. Mindenféle modern hajmunkát legolcsóbban készít Fischer János Strada Marasesti (Kossuth-utca) 58. Hajat veszek. 2709

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca). „Kelet” hírlap-elárúsító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Klein I. hirdetés és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca). Haász ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. és Mandl, Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-ter) 15. szám alatti papír-üzlet.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek
lesznek a HAJÓS-féle
DORÉ-CRÉME
használat után. 10175
Hajfestő „Melogen”
elismert legjobb gyártmányú fekete és barna színekben. Ára 35 K. Fenti szerek kaphatók
Hajós gyógytárban
Aradon, Bulev. Regina Maria 22.

Nagyobb szabású

vállalat létesítéséhez cirka
200.000—300.000 Lei-el
rendelkező társ kerestetik. Ajánlatokat „Fényesen jövedelmező vállalat” címen WALLINGER hirdetője továbbit. 11005

Néhány évi gyakorlattal rendelkező

tisztviselőt

keresünk. Ajánlatok a délelőtti órákban személyesen nyújtandók bn. 10940
Ménés-Magyarádi Cognacgyár R.-T.
Strada Bucur (Eötvös-utca) 5.

Pálínkafőző ü s t

megvételre kerestetik
200—300 literes
:: űrtartalommal :: 11005
ILLÉS fűszertüzletben
Piața Catedral (Tüköly-ter) 3. szám.

Nagy üzlethelyiség.

hol jelenleg himző-vállalat előnyomda és fehérnemű varroda van a város legjobb helyén, teljes berendezéssel és áruval sürgősen eladó. A helyiség bármilyen üzletnek alkalmas. Bővebbet: HAASZ ALBERT irodája Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. szám. 10703

Elfoglalható lakásokkal eladók:

repatriálás miatt
minden elfogadható áron
3, 4 és 5 szobás bejáratos magánházak, továbbá több kisebb-nagyobb bér- és magánház lakásokkal a város különböző részeiben. Díjtalan felvilágosítást ad HAASZ ALBERT Irodája Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. 10703

Könyvkereskedők és felekezeti iskolák figyelmébe!

Megjelent Erdély egyedűh

III. oszt. olvasókönyve.

A Felekezetközi Tanács megbízásából szerkesztették Péter Károly, Tóth Irma és dr. Mezey Mihály. Megrendelhető a kiadónál, az Erzsébet Könyvnyomda R.-T.-nál Dicsőszentmártonban. Ára 13 Lei. Nagyban 10 Lei. 2061

Gummitömlőt
Spiráltömlőt
Gummilemezt
Gummiarut
2151
műszaki célokra
PIRELLI-féle
milánói gyártmányt szállít legolcsóbban azonnal raktárról.
Sz. G. E. Géposztálya
Sibiu (Nagyszében) Ső-u. 22.
A milánói PIRELLI gummigyárak egyedárusító helye.